

CẨM NANG KỸ THUẬT CHĂM SÓC CÀ PHÊ ROBUSTA TOÀN DIỆN

CHƯƠNG 1: QUẢN LÝ ĐẤT VÀ DINH DƯỠNG TẬN GỐC

1.1. Cải tạo lý tính và hóa tính của đất

Đất Tây Nguyên thường bị chua hóa sau nhiều năm bón phân hóa học.

- **Kiểm tra độ pH:** Độ pH lý tưởng cho Robusta là 5.5 - 6.5. Nếu pH < 4.5, bộ rễ sẽ bị bó, không hấp thụ được phân bón.
- **Xử lý vôi:** Bón 500kg - 1 tấn vôi bột/ha/năm. Chia làm 2 lần bón vào đầu và cuối mùa mưa. Rải đều khắp mặt vườn, không bón chung với phân đạm.

1.2. Công thức bón phân theo "Sức khỏe" cây

Không bón phân theo lịch cố định, mà bón theo nhu cầu thực tế:

- **Giai đoạn sau thu hoạch (Tháng 1-2):** Bón phân mùa khô hoặc NPK hàm lượng Đạm cao (20-5-5) để cây phục hồi bộ lá.
- **Giai đoạn nuôi quả lớn (Tháng 5-8):** Đây là lúc cây cần nhiều dinh dưỡng nhất. Sử dụng công thức có Kali cao dần (16-8-16 hoặc 16-7-17).
- **Giai đoạn chắc nhân (Tháng 9-10):** Bón Kali sunfat để tăng độ đậm đà của hương vị và trọng lượng hạt (tăng tỷ lệ hạt trên sàng 16 và 18).

CHƯƠNG 2: CHIẾN THUẬT TỈA CÀNH – TẠO TÁN CHUYÊN SÂU

2.1. Kỹ thuật tỉa cành "3 tầng"

Cà phê vối thường mọc rất sung, nếu không tỉa kỹ sẽ gây hiện tượng "trong rỗng ngoài kín", làm giảm năng suất.

1. **Tầng gốc (0 - 50cm):** Dọn sạch tất cả các cành sát đất để tránh nấm bệnh từ đất bắn lên khi trời mưa.
2. **Tầng thân:** Loại bỏ cành "vòi voi" (cành mọc thẳng đứng trên cành ngang), cành ngược hướng, cành héo.
3. **Tầng tán:** Tỉa bớt các đầu cành đã mang trái 2-3 mùa để nhường chỗ cho cành dự trữ mới.

2.2. Kỹ thuật ghép cải tạo (Dành cho vườn già cỗi)

Nếu vườn cũ năng suất thấp (< 2 tấn/ha), không nên phá bỏ trồng mới ngay.

- **Chọn chồi:** Chọn chồi từ các giống Robusta cao sản (TR4, TR9, TRS1).
- **Thời điểm:** Ghép vào tháng 4-6 khi cây đang sung sức nhất.
- **Ưu điểm:** Tận dụng được bộ rễ cũ khỏe mạnh, chỉ sau 2 năm đã có thu hoạch lại.

CHƯƠNG 3: ĐIỀU TIẾT NƯỚC VÀ XỬ LÝ RA HOA ĐỒNG LOẠT

3.1. Kỹ thuật "Siết nước" tạo sốc nhiệt

Để hoa cà phê nở trắng trời cùng một lúc, cây cần một cơn "stress" thực sự.

- **Thời gian:** Ngưng tưới ít nhất 2 tháng sau khi thu hoạch.
- **Dấu hiệu tưới:** Khi lá cà phê bắt đầu héo rũ vào ban ngày, mầm hoa tại các nách lá đã dài khoảng 1.5cm và có màu xanh đậm (mở chim).
- **Kỹ thuật tưới:** Tưới lần đầu phải cực đậm (tràn bồn). Nếu tưới lướt, hoa sẽ bị "chanh" (hoa vàng, không nở), coi như mất trắng vụ đó.

3.2. Tưới tiết kiệm (Công thức tưới gốc + Phun sương)

Nếu có điều kiện, nên áp dụng tưới nhỏ giọt kết hợp bón phân qua nước (Fertigation) giúp tiết kiệm 30% lượng phân và 40% lượng nước.

CHƯƠNG 4: PHÒNG TRỪ SÂU BỆNH THEO HƯỚNG SINH HỌC (IPM)

4.1. Đối phó với Rệp sáp và Ve sầu

- **Rệp sáp:** Không đợi rệp xuất hiện mới phun. Cần diệt kiến (đối tượng vận chuyển rệp) trước. Sử dụng hỗn hợp dầu khoáng + nấm trắng *Beauveria*.
- **Ve sầu:** Thường gây hại rễ vào mùa khô. Cần xới nhẹ quanh tán và đổ thuốc đặc trị hoặc dùng chế phẩm sinh học diệt ấu trùng dưới đất.

4.2. Bệnh chết nhanh, chết chậm (Tuyến trùng & Nấm rễ)

- **Triệu chứng:** Cây vàng lá, rễ tơ bị u sưng hoặc thối đen.
- **Xử lý:** Tuyệt đối không để vườn ngập úng. Bón bổ sung nấm đối kháng *Trichoderma* và khuẩn *Streptomyces* định kỳ 2 lần/năm vào hố phân hữu cơ.

CHƯƠNG 5: CÔNG NGHỆ THU HOẠCH VÀ CHẾ BIẾN TẬN TÂM

5.1. Quy trình hái chọn (Selective Picking)

Để bán được cà phê giá cao (cà phê đặc sản), bà con cần bỏ tư duy "tuốt cành".

- Hái quả có màu đỏ hoàn toàn hoặc đỏ sẫm. Quả vàng chanh cũng không hái vì hạt chưa đủ đường.
- Bao bì đựng phải sạch, không dùng bao đựng phân hóa học để đựng cà phê tươi.

5.2. Chế biến ướt và Honey (Nâng tầm giá trị)

- **Sơ chế Honey:** Chỉ bóc lớp vỏ quả ngoài, giữ lại lớp chất nhầy (đường) rồi đưa lên giàn phơi. Hạt cà phê sẽ có vị ngọt hậu và mùi thơm trái cây.
- **Kiểm soát độ ẩm:** Sử dụng máy đo độ ẩm. Chỉ nhập kho khi đạt 12.5%. Nếu cao hơn sẽ bị mốc (nấm Ochratoxin A), nếu thấp hơn hạt sẽ bị bạc màu, giảm chất lượng.

CHƯƠNG 6: HÀNH TRÌNH CHỨNG NHẬN (4C, RAINFOREST, ORGANIC)

Muốn xuất khẩu sang Châu Âu (EU), vườn của bà con cần minh bạch:

- **Ghi chép nhật ký:** Ngày bón phân, tên loại thuốc, ngày thu hoạch.
- **Vùng đệm:** Cách ly vườn cà phê với các nguồn ô nhiễm.
- **Bảo vệ nguồn nước:** Không rửa bình thuốc sâu gần nguồn nước tưới.